

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2019. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 3/19 и 5/19), на потрошачком мјесту 24020042 – ЈУ ОШ „Тушањ” Тузла у дијелу распореда расхода по основу властитих прихода у износу од 400,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на следећи начин:

на терет економског кода:
613400 - Набавка материјала и ситног инвентара 400,00 КМ

у корист економског кода:
613900 - Уговорене и друге посебне услуге 400,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ ОШ „Тушањ” Тузла.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Миралем Нухановић,
дипл.еџ., с.р.

Број: 07/1-14-13928-1/19
Тузла, 02.07.2019. године

411

На основу члана 51. став (6) Закона о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 9/15, 6/16 и 14/18), министар образовања и науке Тузланског кантона доноси

ПРАВИЛНИК**о одгоју и образовању дјече с посебним образовним потребама у редовној основној школи****Члан 1.****(Предмет правилника)**

Овим правилником се прописује: упис ученика са посебним образовним потребама у редовне основне школе, педагошка опсервација, структура и задаци инклузивног тима, израда прилагођеног програма, провођење посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка, успостављање и начин рада центара за развој инклузивних пракси, анагажовање дефектолога одговарајућег усмјерења, евидентирање резултата праћења напредовања и оцјењивања ученика, стручна подршка школама, сарадњу редовне и специјалне

школе, те права и обавезе родитеља/старатеља ученика са посебним образовним потребама (у даљем тексту: родитељ).

Члан 2.**(Дефинисање појмова)**

(1) Ученик са посебним образовним потребама, у смислу одредби овог правилника, је дијете са сметњама и потешкоћама у развоју којем су, на основу налаза и мишљења Стручне комисије за процјену способности и одређивању подршке дјечи с посебним потребама и рјешења надлежног Центра за социјални рад о процјени способности дјетета (у даљем тексту: рјешења), утврђене сметње и потешкоће у развоју.

(2) Под специјалном школом у смислу одредаба овог правилника сматрају се Јавна установа Завод за одгој и образовање особа са сметњама у психичком и тјелесном развоју Тузла и Јавна установа Центар за образовање и васпитање и рехабилитацију слушања и говора Тузла.

(3) Прилагођени програм је програм примјерен индивидуалним карактеристикама ученика, укључујући употребу адекватних наставних метода, наставних средстава и помагала и специфичних поступака.

(4) Педагошка опсервација је метода посматрања ученика са посебним образовним потребама за вријеме одгојно-образовног рада.

(5) Посебни едукацијско-рехабилитацијски поступак је посебна метода рада с ученицима с посебним потребама који се проводе с циљем подизања нивоа способности и вјештина ученика на оним подручјима на којима постоје ограничења која смањују ученикова постигнућа у настави и захтијевају додатне рехабилитацијске програме.

(6) Центар за развој инклузивних пракси је организациона јединица унутар редовне основне школе (у даљем тексту: школа) која се успоставља за потребе једне или више школе, односно за једну или више локалних самоуправа са подручја Кантона, на начин одређен овим правилником.

Члан 3.**(Упис ученика са посебним образовним потребама)**

(1) Упис ученика са лакшим сметњама и потешкоћама у редовне основне школе врши се на основу лекарског увјерења издатог од овлашћене здравствене установе, рјешења, налаза и мишљења првостепене стручне комисије за процјену и одређивање подршке дјечи са посебним потребама.

(2) Уколико комисија за упис процјени да дијете са лакшим сметњама и потешкоћама у развоју не посједује рјешење, школа покреће поступак за доношење тог рјешења.

Члан 4.**(Одгода уписа дјетета)**

(1) Дјетету са посебним образовним потребама Министарство образовања и науке Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство) може дозволити одгоду почетка обавезног образовања за једну школску годину уколико је то у најбољем интересу дјетета.

(2) Захтјев за одгоду почетка обавезног образовања из става (1) овог члана подноси родитељ, уз претходно прибављено мишљење комисије за упис ученика у школу.

Члан 5.

(Педагошка опсервација)

(1) Педагошка опсервација се у правилу врши на почетку наставне године или у току наставне године када се уоче промјене у напредовању и усвајању наставног градива ученика у складу са методологијом израде прилагођеног програма.

(2) Циљ педагошке опсервације је што боље упознати ученика са посебним образовним потребама кроз препознавање његових способности, потенцијала и ограничења како би се постигла и њезина сврха - израда прилагођеног програма.

(3) За сваког ученика са посебним образовним потребама израђује се програм педагошке опсервације.

(4) Програм педагошке опсервације из става (3) овог члана садржи:

а) праћење психичких и физичких особина ученика значајних за успјешно савладавање одгојно-образовних задатака,

б) праћење емоционалних и социјалних особина ученика значајних за успјешно остваривање одгоја и образовања,

ц) избор најбољих метода и облика рада са учеником,

д) дужина трајања опсервације.

(5) Програм педагошке опсервације из става (3) овог члана доноси инклузивни тим.

(6) При доношењу програма педагошке опсервације инклузивни тим обавезан је анализирати релевантну документацију о ученику.

(7) За постигање циља педагошке опсервације школа може укључити и друге стручњаке из специјалних школа.

Члан 6.

(Покретање поступка у току школовања ученика)

Уколико се у току школовања ученика од стране стручних органа школе процијени да ученик има сметње и потешкоће за савладавање наставног плана и програма и ваннаставних активности, школа покреће поступак из члана 3. став (2) овог правилника.

Члан 7.

(Инклузивни тим)

(1) Инклузивни тим у школи чине:

а) педагог школе као координатор (у даљем тексту: координатор),

б) наставник разредне или предметне наставе из предметног подручја из које се израђује прилагођени програм,

ц) разредник,

д) дефектолог одговарајућег усмјерења.

(2) Изузетно, уколико школа нема у радном односу дефектолога одговарајућег усмјерења истог ће ангажовати без накнаде из специјалне школе

ради реализације обавеза из овог правилника, а уз сагласност специјалне школе.

(3) Инклузивни тим именује наставничко вијеће на период од једне школске године, уз могућност продужења истог.

Члан 8.

(Надлежности инклузивног тима)

(1) Инклузивни тим:

а) анализира документацију ученика,

б) врши педагошку опсервацију,

ц) предлаже наставничком вијећу доношење одлуке о изради прилагођеног програма,

д) израђује прилагођени програм и прати његову реализацију,

е) подноси извјештај одјељенском и наставничком вијећу о постигнутим резултатима ученика најмање два пута у току школске године,

ф) сарађује са стручним органима школе, специјалне школе и другим институцијама од интереса за унапређење инклузије, те стручним инклузивним тимовима других школа,

г) прати и анализира посебни едукацијско-рехабилитацијски поступак ученика,

х) обавља и друге послове по налогу руководиоца.

(2) Инклузивни тим обавјештава родитеља о реализацији прилагођеног програма и посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка.

Члан 9.

(Надлежности чланова инклузивног тима)

(1) Координатор (педагог) инклузивног тима обавља следеће послове:

а) координише о континуираном обављању задатака чланова инклузивног тима,

б) организује и води састанке инклузивног тима, најмање четири пута у току школске године, о чему се води записник,

ц) предлаже директору школе, према препоруци инклузивног тима, да се обезбиједи специфична средства и помагала и сл.,

д) сарађује са стручним тимовима и службама које су у одређеним поступцима претходно опсервирале ученика са посебним образовним потребама,

е) сарађује са стручним органима школе и другим институцијама од интереса за унапређење инклузије,

ф) учествује у изради програма педагошке опсервације и прилагођеног програма, те брине о изради квалитетног и потпуног извјештаја о остваривању програма педагошке опсервације и реализације прилагођених програма,

г) прати вођење документације и евиденције о остваривању програма опсервације у односу на облике, начин провођења, вријеме трајања и постигнуте резултате,

х) упознаје родитеља с циљем и задаћама педагошке опсервације, методама и средствима рада, за што успјешнији развој ученика и припремања за примјерени облик одгоја и образовања,

и) обавља и друге послове по налогу руководиоца.

(2) Наставник (разредне и предметне наставе) обавља следеће послове:

а) проучава документацију о ученику са посебним образовним потребама,

б) посматра и прати реакцију ученика, његове интересе, способности и потребе и о томе сачињава биљешку,

ц) ради на стварању „инклузивне климе” у одјељењу,

д) утврђује програмске садржаје при изради прилагођеног програма у односу на могућности ученика,

е) реализује програмске садржаје дефинисане прилагођеним програмом уз одабир дидактичко-методичких поступака у одгојно-образовном процесу,

ф) врши праћење напредовања, вредновање и оцјењивање ученичких постигнућа у односу на прилагођени програм,

г) даје мишљење и сачињава извјештај о постигнућима ученика,

х) сарађује са члановима и учествује у раду инклузивног тима.

(3) Разредник обавља следеће послове:

а) проучава документацију о ученику,

б) упознаје чланове инклузивног тима са развојним карактеристикама ученика са посебним образовним потребама,

ц) упознаје одјељенско вијеће о реализацији програма педагошке опсервације и прилагођеног програма, те посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка,

д) ради на стварању „инклузивне климе” у одјељењу нарочито у припреми одјељења с циљем прихватања ученика са посебним образовним потребама,

е) уноси податке у годишњем извјештају о постигнутим резултатима ученика са посебним образовним потребама,

ф) сарађује са члановима и учествује у раду инклузивног тима.

(4) Дефектолог одговарајућег усмјерења обавља следеће послове:

а) проучава документацију о ученику са посебним образовним потребама,

б) упознаје родитеља с циљем и задаћама педагошке опсервације, методама и средствима рада, за што успјешнији развој ученика и припремања за примјерени облик одгоја и образовања,

ц) учествује у изради програма педагошке опсервације ученика и прилагођеног програма,

д) даје стручну помоћ наставницима, родитељу и ученику током педагошке опсервације и реализације прилагођених програма и о томе сачињава биљешке,

е) предлаже методе и облике рада у циљу постизања бољих резултата,

ф) учествује у стварању „инклузивне климе” за учење и унапређење наставе,

г) учествује у раду стручних органа школе,

х) предлаже инклузивном тиму обезбјеђење специфичних дидактичких средстава и помагала и сл.

и) пружа ученицима едукацијско-рехабилитацијску подршку по потреби кроз индивидуални и/или рад у групама,

ј) сарађује са другим институцијама од интереса за унапређење инклузије, те инклузивним тимовима других школа.

Члан 10.

(Прилагођени програм)

(1) Прилагођени програм израђује се ученику са посебним образовним потребама након извршене педагошке опсервације.

(2) Одлуку о изради прилагођеног програма за сваког ученика по предметима, тематским цијелинама-областима те временском трајању прилагођеног програма на приједлог инклузивног тима и сагласност родитеља доноси наставничко вијеће школе.

(3) Прилагођеним програмом утврђује се: облик и ниво подршке ученику у усвајању наставног градива, стицању знања и вјештина, вријеме и трајање програма и вредновања успјешности ученика.

Члан 11.

(Посебни едукацијско-рехабилитацијски поступак)

(1) Посебан едукацијско-рехабилитацијски поступак обухваћа поступке и активности које успостављају, обнављају, одржавају и/или модификују ученикове сензорне, моторичке, језичко-говорно-гласовне, комуникацијске, когнитивне, психолошке, емоционалне и интеракцијске способности, те вјештине провођења активности свакодневног живота, а које значајно утичу на резултате учења, те тиме и на одгојно-образовни процес.

(2) Посебни едукацијско-рехабилитацијски поступак може се водити у школи, специјалној школи, здравственим установама и другим релеватним институцијама, ако се процијени да је то у најбољем интересу за ученика.

(3) Посебан едукацијско-рехабилитацијски поступак проводи дефектолог одговарајућег усмјерења индивидуално или групно изван редовног наставног процеса.

(4) Одлуку о одобравању посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка на приједлог инклузивног тима и уз сагласност родитеља доноси наставничко вијеће школе.

(5) Одлуком наставничког вијећа из става (4) овог члана утврђује се вријеме и установа у којој ће се реализовати посебни едукацијско-рехабилитацијски поступак те поступци и активности из става (1) овог члана.

(6) Посебан едукацијско-рехабилитацијски поступак за ученике са општењем слуха, моторичким и другим сметњама проводи се у специјалним школама.

(7) Уколико се посебни едукацијско-рехабилитацијски поступак проводи изван школе, стручни инклузивни тим школе прати и анализира провођење поступка.

Члан 12.

(Центри за развој инклузивних пракси)

(1) До успостављања специјализоване одгојно-образовне установе која се одредила за подр-

шку инклузивном одгоју и образовању, с циљем обезбјеђивања системске подршке ученицима у одгојно-образовном процесу у школи, Министарство може успоставити један или више центара за развој инклузивних пракси, који ће кроз рад мобилних стручних тимова, савјетовање родитеља, пружање директне подршке дјечи/ученицима са потешкоћама у развоју, предлагање програма обука, комуникацију с Министарством, Педагошким заводом и другим релевантним институцијама организовати и координисати активности подршке у локалним самоуправама Кантона.

(2) Центар за развој инклузивних пракси успоставља се одлуком Министарства, а може се успоставити за једну или више школа, односно за једну или више локалних самоуправа са подручја Кантона.

(3) Организација и рад центра за развој инклузивних пракси ближе се уређује упутством које доноси Министарство.

(4) Број потребних стручњака, услови и начин заснивања радног односа у центру за развој инклузивних пракси врши се у складу са Законом о основном одгоју и образовању („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 9/15, 6/16 и 14/18), Стратегијом за укључивање дјече са потешкоћама у развоју у образовање са седмогодишњим Планом имплементације у Тузланском кантону („Службене новине Тузланског кантона”, број: 6/18), Педагошким стандардима и општим нормативима за основни одгој и образовање („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 7/05, 9/05, 14/09, 1/10, 14/10, 8/12, 11/12, 8/13, 11/17 и 1/18), Правилником о условима, критеријима и поступку запошљавања у јавним установама основног и средњег образовања на подручју Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 17/17 и 1/18), те општим актом којим је уређена унутрашња организација школе у чијем саставу се успоставља центар за развој инклузивних пракси.

(5) Пријем запосленика у радни однос у центру за развој инклузивних пракси, у складу са ставом (4) овог члана, врши школа у чијем саставу је исти успостављен.

(6) Стратегија из става (4) овог члана представља стратешко-плански документ који на одговарајући начин допуњује одредбе овог правилника и који се непосредно примјењује на успостављање, организацију и рад центара за развој инклузивних пракси у школи, односно документ који представља основу за унутрашњу организацију школе у чијем саставу се успоставља центар за развој инклузивних пракси.

Члан 13.

(Примјена правилника на оснивање, организацију и рад

центара за развој инклузивних пракси)

Одредбе овог правилника које се односе на оснивање, организацију и рад центара за развој инклузивних пракси примјењиваће се до доношења закона којим ће се, у складу са стратегијом из члана 12. став (4) овог правилника, уредити та материја.

Члан 14.

(Ангажовање дефектолога одговарајућег усмјерења)

(1) За рад у инклузивном тиму и провођење посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка школа може ангажовати дефектолога одговарајућег усмјерења на пуно или непуну радно вријеме уз претходно прибављену сагласност Министарства, на следећи начин:

а) у школи у којој се обавља само израђивање прилагођених програма, уз учешће у осталим активностима инклузивног тима, ангажује се дефектолог одговарајућег усмјерења на 20% норму за број ученика до 4, на $\frac{1}{2}$ норму за број ученика од 5 до 10 и на пуну норму за број ученика од 11 и више,

б) у школи у којој се обавља израда прилагођених програма, а уз то и провођење посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка ангажује се дефектолог одговарајућег усмјерења на 20% за број ученика до 3, на $\frac{1}{2}$ норму за број ученика од 4 до 5, односно на пуну норму за број ученика од 6 и више,

ц) у школи у којој се обавља само провођење посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка ангажује се дефектолог одговарајућег усмјерења на 20% норму за број ученика до 4, на $\frac{1}{2}$ норму за број ученика од 5 до 7, односно на пуну норму за број ученика од 8 и више по једном наставном дану.

(2) Уз захтјев за давање претходне сагласности из става (1) овог члана школа доставља Министарству рјешење, налаз и мишљење првостепене стручне комисије за процјену способности и одређивање подршке дјечи са посебним потребама.

(3) Изузетно од става (1) овог члана, школа може, по потреби, ангажовати дефектолога одговарајућег усмјерења и уколико не испуњава услове у погледу броја ученика предвиђене тачкама а), б) и ц) овог става, ако су средства за суфинансирање ангажмана обезбијеђена из других извора финансирања, уз претходно прибављену сагласност Министарства.

(4) Изузетно, школе на чијем подручју раде и дјелују центри за развој инклузивних пракси, након успостављања истих немају право на пријем у радни однос дефектолога у складу са ставовима (1) и (2) овог члана.

Члан 15.

(Обезбјеђење додатне подршке ученицима са посебним образовним потребама у школи)

За ученике са посебним образовним потребама који имају потребу за пратњом ради кретања унутар школе (приликом уласка у школу, кретања у школи, коришћења мокрих чворова и сл.), школа може ангажовати постојеће помоћно техничко особље за обезбјеђење подршке ученицима, уз сагласност родитеља ученика.

Члан 16.**(Евидентирање резултата праћења напредовања и оцјењивања ученика са посебним образовним потребама)**

Резултате вредновања, праћења напредовања и оцјењивања ученика са посебним образовним потребама врши се у складу са важећим подзаконским актима везано за напредовање, вредновање и оцјењивање ученика у основној школи.

Члан 17.**(Стручна подршка школа)**

(1) Стручну подршку школи у реализацији прилагођених програма, подршке ученицима са посебним образовним потребама и стварања „инклузивне климе”, врши Педагошки завод Тузланског кантона (у даљем тексту: Педагошки завод) и специјална школа.

(2) Стручна подршка подразумијева:

а) савјетодавни рад са инклузивним тимом редовне школе,

б) документовање позитивних инклузивних пракси школа, Завода и Центра,

ц) изналагање оптималних рјешења у процесу инклузије у редовној основној школи

д) стручно усавршавање радника у школи,

е) стручна подршка при вођењу ученичке документације и евиденције,

ф) стручна подршка у избору најадекватнијих дидактичко-методичких поступака,

г) други видови подршке у циљу унапређења инклузије у школи.

(3) Стручном подршком координише специјална школа.

Члан 18.**(Сарадња редовне и специјалне школе)**

(1) У реализацији посебних програма и програма педагошке опсервације школа може остварити сарадњу са специјалном школом ради едукације наставника путем семинара, обуке на радном мјесту у краћим или дужим периодима, појединачним инструкцијама и другим активностима које за циљ имају да помогну школама у образовању ученика са посебним образовним потребама.

(2) Уз обучавање ученика и унапређивање њихових способности, да би се што прије вратили у школу којој њихово подручје становања гравитира, специјална школа је одговорна и за едукацију наставника за рад са дјецом са посебним образовним потребама, и обучавање и информисање родитеља ученика са посебним образовним потребама, у циљу повратка и задржавања ученика у школи, којој гравитира њихово подручје становања.

(3) За обучавање ученика из става (2) овог члана школа потписује протокол о сарадњи са специјалном школом.

(4) Протокол о сарадњи садржи циљ и начин сарадње те временски период трајања сарадње.

(5) Едукација наставника из ставова (1) и (2) овог члана врши се на основу исказане потребе школе уз стручно мишљење Педагошког завода.

Члан 19.**(Улога родитеља ученика са посебним образовним потребама)**

(1) Родитељ је дужан да пружи информације школи, односно члановима инклузивног тима о питањима које се односе на специфичне потребе ученика са посебним образовним потребама.

(2) Родитељ може учествовати у раду инклузивног тима у циљу израде и праћења реализације програма педагошке опсервације и прилагођеног програма и посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка.

(3) Родитељ учествује и помаже разреднику на стварању „инклузивне климе” у одјељењу.

(4) Родитељ има право најмање два пута у току школске године добити писмени извјештај, којим се описују постигнути резултати ученика у односу на циљеве из прилагођеног програма и посебног едукацијско-рехабилитацијског поступка.

Члан 20.**(Окончање започетих поступака)**

Поступци пријема у радни однос дефектолога који су започети по ранијим прописима, а нису окончани до ступања на снагу овог правилника, окончаће се у складу са одредбама овог правилника.

Члан 21.**(Примјена правилника на оснивање, организацију и рад центара за развој инклузивних пракси)**

Одредбе овог правилника које се односе на оснивање, организацију и рад центара за развој инклузивних пракси примјењиваће се до доношења закона којим ће се, у складу са стратегијом из члана 12. став (4) овог правилника, уредити та материја.

Члан 22.**(Престанак важења ранијих прописа)**

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о одгоју и образовању дјецe с посебним образовним потребама у редовној основној школи („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 8/17 и 17/17).

Члан 23.**(Ступање на снагу)**

Овај правилник ступа на снагу даном доношења и биће објављен у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН

Министарство образовања и науке

ИНИСТАР

Мр.сци. Златан Муратовић,
с.р.

Број: 10/1-38-014091/19

Тузла, 04.7. 2019. године

